

Երկու երիտասարդ թուրք «կոսրված արտերով»

ՆՈՒՄԱԿ ԱՅՅՅԱՆ
Թունա Բեկելիչ և **Քայբարս Օրսեֆ** այս երկու թուրք (չնայած առաջինի ազգանունից երևում է՝ ոչ այնքան թուրք) երիտասարդ ֆուտբոլիստներ են արավստանում նախաճաշի ժամանակ հայտնաբերել են, թե որքան նույնություններ ունեն նախաճաշի հայկական և թուրքական սովորությունները: Հենց այս երկու երիտասարդ թուրք գործիչներն էին, որ կարողացել են, իրենց ասելով, աննկատ անցնել հայ-թուրքական փակ սահմանը՝ այն էլ Անիի դարձնելով կամուրջով: Ի դեպ, հաստատելով իրենց անցումը, Բեկելիչը երեկ կայացած ասուլիսում ընդգծեց, որ այդ սարածում «գեթը լայն է, երկու կանոնակարգի կոնֆլիկտների թափած թղթեր, կենդանիների եղջյուրներ, ինչը փաստորեն վկայում է, որ ճանապարհը լայնորեն օգտագործվում է»: Իսկ ռուս սահմանադրողների հերժող հայտարարությունը՝ դեմոկրատիայի կարգադրության, Բեկելիչին զարմանք է դարձնում: «Ես վստահ եմ, որ նրանք լայն էլ գիտեն այդ ճանապարհի մասին», ասաց նա: Ինչն էլ՝ սղասեմ ռուս սահմանադրողների առավել մանրակրկիտ դասակարգում, քան որ սարժիկներն է նույնիսկ՝ ամբողջ աշխարհը փաստորեն խոսում է հայ-թուրքական սահմանի բացման անհրաժեշտությունից, իսկ սահմանն այդ բաց է՝ «տեղափոխել կոնֆլիկտների թղթերով ու կենդանիների եղջյուրներով դարձնելով ճանապարհով»:

«Մենք այս ֆայլով ցույց սվեցինք, թե որքան հեշտոտական ենք ել լինելու ենք այդպիսին հայ-թուրքական սահմանի բացման գործում, ես վստահ եմ, որ 2011-ին մենք ունենալու ենք հայ-թուրքական բաց սահման», հավաստեց Թունա Բեկելիչը:

Տես էջ 3

Միմոդոկիում նվիրված Միյուտի միավորմանը

Հարավային Կալիֆոռնիայի համալսարանի (ՀԿԴ) Հայկական ուսումնասիրությունների ինստիտուտը ծրագրում է նույնիսկ 20-ին համալսարանի սարածում կազմակերպել Միյուտի միավորմանը նվիրված սիմպոզիում, որի ընթացքում ելույթներ կունենան Կալիֆոռնիայի նախկին կառավարիչ Ջորջ Դոմեթյանը, Հայաստանի Հանրապետությունում նախկին ԱՄՆ դեսպան Ջոն Էվանսը, փաստաբան Մարկ Կիրակոսը, «Կալիֆոռնիա կուրիեր» թերթի հրատարակիչ Կարոլինա Կարոլինը և Պոլ Կարոլինը:

Տարակիչ և խմբագիր Հարութ Սասունյանը, լրագրող և գրքերի հեղինակ Մարկ Արաբյանը, Պոլ Կարոլինը և Պոլ Կարոլինը (ՀԿԴ-ից), Պոլ Կարոլինը: Ստեփան Աստուրյանը (Բարիլեյի Կալիֆոռնիա համալսարանից), Պոլ Կարոլինը: Ստեփան Աստուրյանը (Փարիզի ռազմավարական ուսումնասիրությունների կենտրոնից), Արաբյանը Եգնաթյան-Աստուրյանը (ԱՄԿ-ի ավագ խորհրդատու Կիեմալյանը), Պոլ Կարոլինը: Մարտիկյանը (Գլենդեյլի համալսարանից) և Պոլ Կարոլինը:

Էնդրու Դեմիրճյանը (Լոնգ Բիչի Կալիֆոռնիա համալսարանից): Ըստ այդ առթիվ ժամ Եսփյանից ստացված հարցազրույցում՝ գեկուցողները որոնելու են սիյուտիա հայ համայնքների միասնական կառույց ստեղծելու հնարավորությունները, որոնցով կարելի լինի միջազգային հանրությանը մեկ օրինական ձայնով ներկայացնել հայերին հուզող ֆուտբոլային, սենսացիային և այլ ոլորտների կարևոր հարցերը: **Ն. Ծ.**

Չավուչոյուն արդեն հասկանում է, որ «խառնվել չի կարելի»

Հոկտեմբերի 28-ին ելույթ ունենալով Եվրոպայի խորհրդի սեղանի և սարածաբանային իշխանությունների համաժողովի 19-րդ նստաշրջանում՝ Եվսոյն նախագահ Սովյուր Չավուչոյուն այնուհետև դասասխանել է դասվարությունների անդամների հարցերին: Արդեթյանի դասվարության անդամ Արուֆազ Բարսեղյան Սովյուր Չավուչոյունի հարցել է, թե ինչն է ներդրում կարող է ունենալ Եվսոյն սեղանի և սարածաբանային իշխանությունների համաժողովը ԼՂ հակամարտության կարգավորման հարցում: Եվսոյն նախագահը հայտարարել է, թե կազմակերպության դերը վարկո բանակցություններին, դիվանագետներին աջակցելն է, հասկառդ երկու երկրների Եվսոյն դասվարությունների մակարդակով երկխոսության զարգացումն է: «Բնական է, այդ սեռակ հարցերը մեր կազմակերպության հիմնական գործառույթը չեն: Սակայն, չնայած դրան, մենք կարող ենք աջակցել երկու երկրների դասվարությունների բանակցություններին: Ինչպես հայտնի է, 2005թ. Եվսոյն-ԼՂ հակամարտության վերաբերյալ հասուկ բանաձևեր ընդունել, որի համաձայն Եվսոյն և ԼՂ վերաբերյալ հասուկ հանձնաժողով ստեղծել: Այդ գործով հիմնականում զբաղվում է ԵԱԿ ՄԻՆ-ը, ես մենք, բնականաբար, չենք կարող խառնվել այդ հարցին: Հակամարտության կարգավորման օգնելու համար մեր նպատակն է սուկ խթանել երկխոսությունը երկու կողմերի մասվարությունների միջև: Մենք մեծ ուսադրություն ենք դարձնում այդ հակամարտության ժամանակ առաջացած հումանիտար հարցերին: Ռուս-վրացական դաստիարակից հետո անմեղ տուժածների կյանքի բարելավման նպատակով մենք Եվսոյն-ԼՂ-ում այդպիսի հանդիպումներ անցկացրեցինք նաեւ այդ երկրների դասվարություններին միջև: Ինչ վերաբերում է ԼՂ հակամարտությանը, մեր գործունեությունը մենք հիմնականում կառուցում ենք անհայտ կորածների, փախսականների և բռնի սեղանվածների խնդիրների հիման վրա: Համաժողովը նույնպես կարող է զբաղվել այդ գործով, ես կարծում եմ, որ լինելով Եվսոյն հիմնական կազմակերպությունը՝ նա ղեկավար է դարձնում զբաղվել», ասել է Սովյուր Չավուչոյունը: **Ն. Ծ.**

Երկու երկիրը՝ Միացյալ Նահանգներին ու Ռուսաստանին հետ նախագահելով ԵԱԿ Միսկի խմբում, անում է հնարավորինս միջնորդելու, որ օգնի Հայաստանին ու Արդեթյանին՝ խառնելու հակամարտության խառնուրդը: Վալերոն կարծիք է հայտնել, որ ԼՂ հակամարտությանը հնարավոր է լուծել միայն «թափանցիկության ու երկխոսության ճանապարհով»: Ֆրանսիացի դաստիարակ ընդգծել է նաեւ ՌԴ նախագահ Դմիտրի Մեդվեդեւի անձնական նախաձեռնողականությունը ԼՂ հակամարտության կարգավորման գործընթացում: Նմանափող հայտարարությանը, որով Հայաստանն ու Արդեթյանը համաձայնել են ԵԱԿ Միսկի խմբի և Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի աջակցությամբ կատարել ռազմագերիների փոխանակում և զոհվածների աճյունների վերադարձ»:

«Ֆրանսիացի ընդունում է Աստուրյանը հոկտեմբերի 27-ին արված համաձայնագրի հայտարարությունը, որով Հայաստանն ու Արդեթյանը համաձայնել են ԵԱԿ Միսկի խմբի և Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի աջակցությամբ կատարել ռազմագերիների փոխանակում և զոհվածների աճյունների վերադարձ»:

«Մարդասիրական կրակոցներ»

Հոկտեմբերի 27-ին Աստուրյանը Հայաստանի և Արդեթյանի նախագահները Ռուսաստանի իրենց գործընկերոջ նախաձեռնությամբ հանդիպեցին և հանդես եկան համաձայնագրով: Այն, ինչպես արդեն տեղեկացրել է «Ազգը», ենթադրում է ռազմագերիների, զոհվածների դիերի փոխանակում «եւ այդ սկզբունքի նաեւ հետագայում կիրառում»: Սակայն, ինչպես երևում է, Արդեթյանը այնքան էլ լավ չի հասկանում մարդասիրություն ասվածը կամ այն դարձ ճանաչությունը, որ զոհեր լինում են կրակոցներից: Կամ էլ՝ Աստուրյանից հետո՝ հոկտեմբերի 28-29-ի գիշերը ԼՂԴ ղրբերի վրա 120 կրակոց արձակելով և դրանով հրադարարի ռեժիմը 7 անգամ խախտելով Բախում «խոսուկանում է», որ Ղարաբաղը անկախ ղեկավարում է, եւ «մարդասիրության» վերաբերյալ հռչակագիր անենելին էլ դարաբայան կողմի հետ չի ստորագրել: Ինչպես տեղեկացնում է ԼՂԴ ՊԲ-ի մամուլի ծառայությունը՝ «դաստիարակության բանակի առաջադաս ստորաբաժանումների ձեռնարկած դասասխան գործողություններից հետո հակառակորդը դադարեցրել է կրակը»: **Ն. Ծ.**

Վալերոն ու Փարիզը ողջունում են Միսկի խմբի գործընկերոջ նախաձեռնությունը

«Ֆրանսիացի ընդունում է Աստուրյանը հոկտեմբերի 27-ին արված համաձայնագրի հայտարարությունը, որով Հայաստանն ու Արդեթյանը համաձայնել են ԵԱԿ Միսկի խմբի և Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի աջակցությամբ կատարել ռազմագերիների փոխանակում և զոհվածների աճյունների վերադարձ»:

Վալերոն կարծիք է հայտնել, որ ԼՂ հակամարտությանը հնարավոր է լուծել միայն «թափանցիկության ու երկխոսության ճանապարհով»: Ֆրանսիացի դաստիարակ ընդգծել է նաեւ ՌԴ նախագահ Դմիտրի Մեդվեդեւի անձնական նախաձեռնողականությունը ԼՂ հակամարտության կարգավորման գործընթացում: Նմանափող հայտարարությանը, որով Հայաստանն ու Արդեթյանը համաձայնել են ԵԱԿ Միսկի խմբի և Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի աջակցությամբ կատարել ռազմագերիների փոխանակում և զոհվածների աճյունների վերադարձ»:

Վալերոն ու Փարիզը ողջունում են Միսկի խմբի գործընկերոջ նախաձեռնությունը

«Ֆրանսիացի ընդունում է Աստուրյանը հոկտեմբերի 27-ին արված համաձայնագրի հայտարարությունը, որով Հայաստանն ու Արդեթյանը համաձայնել են ԵԱԿ Միսկի խմբի և Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի աջակցությամբ կատարել ռազմագերիների փոխանակում և զոհվածների աճյունների վերադարձ»:

ԱՄՆ-ը բացահայտեց իր հետախուզության ծախսերը

ԱՄՆ իշխանությունները առաջին անգամ դաստիարակել են սեղեկություններ հետախուզական գործունեության ծախսերի վերաբերյալ: Հարաբարակված սվալների համաձայն, 2010-ին ռազմական գործողությունների հետ չկապված հետախուզության (ներառյալ ԿԿԿ-ի և մյուս գործակալությունների) ծախսերը կազմել են 53,1 մլրդ դոլար, մինչդեռ Պենտագոնը համանման նպատակների համար ստացել է 27 մլրդ դոլար: Այստիպով, հետախուզական գործունեության ֆինանսավորման նպատակով բյուջեից ծախսվել է ընդհանուր առմամբ ավելի քան 80 մլրդ դոլար, նույնիսկ ԿՄՆ հեռուստաընկերությունը: Հետախուզությանը ԱՄՆ-ում հասկացվող գումարները արեցարի աճում են: Այսպես, 2007-ին ազգային հետախուզական ծառայությունների վրա ծախսվել էր 43,5 մլրդ դոլար, որը 10 միլիարդով ավելի է 2010-ի ցուցանիշից:

ԱՄՆ իշխանությունները առաջին անգամ դաստիարակել են սեղեկություններ հետախուզական գործունեության ծախսերի վերաբերյալ: Հարաբարակված սվալների համաձայն, 2010-ին ռազմական գործողությունների հետ չկապված հետախուզության (ներառյալ ԿԿԿ-ի և մյուս գործակալությունների) ծախսերը կազմել են 53,1 մլրդ դոլար, մինչդեռ Պենտագոնը համանման նպատակների համար ստացել է 27 մլրդ դոլար: Այստիպով, հետախուզական գործունեության ֆինանսավորման նպատակով բյուջեից ծախսվել է ընդհանուր առմամբ ավելի քան 80 մլրդ դոլար, նույնիսկ ԿՄՆ հեռուստաընկերությունը: Հետախուզությանը ԱՄՆ-ում հասկացվող գումարները արեցարի աճում են: Այսպես, 2007-ին ազգային հետախուզական ծառայությունների վրա ծախսվել էր 43,5 մլրդ դոլար, որը 10 միլիարդով ավելի է 2010-ի ցուցանիշից:

Շիրակը արունակում է հետախուզական հայազեսներին

Վերադարձվելով Երևանից, Շիրակը արունակում է հետախուզական հայազեսներին: Այստիպով, հետախուզական գործունեության ֆինանսավորման նպատակով բյուջեից ծախսվել է ընդհանուր առմամբ ավելի քան 80 մլրդ դոլար, նույնիսկ ԿՄՆ հեռուստաընկերությունը: Հետախուզությանը ԱՄՆ-ում հասկացվող գումարները արեցարի աճում են: Այսպես, 2007-ին ազգային հետախուզական ծառայությունների վրա ծախսվել էր 43,5 մլրդ դոլար, որը 10 միլիարդով ավելի է 2010-ի ցուցանիշից:

Վերադարձվելով Երևանից, Շիրակը արունակում է հետախուզական հայազեսներին: Այստիպով, հետախուզական գործունեության ֆինանսավորման նպատակով բյուջեից ծախսվել է ընդհանուր առմամբ ավելի քան 80 մլրդ դոլար, նույնիսկ ԿՄՆ հեռուստաընկերությունը: Հետախուզությանը ԱՄՆ-ում հասկացվող գումարները արեցարի աճում են: Այսպես, 2007-ին ազգային հետախուզական ծառայությունների վրա ծախսվել էր 43,5 մլրդ դոլար, որը 10 միլիարդով ավելի է 2010-ի ցուցանիշից:

Վերադարձվելով Երևանից, Շիրակը արունակում է հետախուզական հայազեսներին: Այստիպով, հետախուզական գործունեության ֆինանսավորման նպատակով բյուջեից ծախսվել է ընդհանուր առմամբ ավելի քան 80 մլրդ դոլար, նույնիսկ ԿՄՆ հեռուստաընկերությունը: Հետախուզությանը ԱՄՆ-ում հասկացվող գումարները արեցարի աճում են: Այսպես, 2007-ին ազգային հետախուզական ծառայությունների վրա ծախսվել էր 43,5 մլրդ դոլար, որը 10 միլիարդով ավելի է 2010-ի ցուցանիշից:

Տես էջ 2

ԱՐՓԱ-ի ազգոգոս գործունեությունը

ARPA (Analysis, Research and Planning for Armenia) թարգմանաբար «Վերլուծություն, հետազոտություն և ծրագրավորում Հայաստանի համար» հասարակական կազմակերպությունը հիմնադրվել է Լոս Անջելեսում, Հայաստանի վերակախացման վաղուղային, 1992 թվականին:

Կազմակերպության անունը արդեն հուշում է որդեգրված գործունեության նպատակը՝ սատարել հայրենի կյանքի արթնացմանը՝ սենսուսային, գիտական և կրթության, օրենսդրական, առողջապահական և այլ բնագավառների բարելավմանը և առաջընթացին:

ԱՐՓԱ-ի հիմնադիրն է Հայաստանի և Ափյուռի գիտական և ճարտարագիտական բնագավառներում լավ ծանոթ, Հայաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ, դոկտոր Հակոբ Փանոսյանը:

Դոկտ. Փանոսյանը կիրառական մեխանիկայի բնագավառում ծանաչված մասնագետ է, գյուտարար: Նրա նախագծումներից մեկը կիրառում է գեյ գերծայային (ծայրի արագության սանառադիո) օդանավ-հրթիռ համակարգերի արժեքների կառավարման ծրագրավորման մեջ:

Հավելելով, որ Հակոբ Փանոսյանը նաև գլխավոր հիմնադիրն է (1983 թ.) Ամերիկայի ճարտարագետների և գիտնականների ընկերակցության, դարձ կղաղման նրա երախտից հայ գիտական մեծ միավորման և այն՝ ազգոգոս գործունեության նպատակահետևանքներն է:

ԱՐՓԱ-ի կազմում են արթն բնագավառների որակյալ մասնագետներ, որոնք անցնող տարիներին խորհրդակցական, գիտական և գործնական մասնակցի մասնակցություն են բերել Հայաստանի սենսուսային և բնակչության կենցաղային թայմանների բարելավման աշխատանքներին:

Արժեքավոր կատարված աշխատանքներից կարևորագույնները.

- ԱՐՓԱ-ն գործում մասնակցություն ունեցավ 1992 թ. ուսանողի խնդիրներին նվիրված երեսուցյան գիտաժողովի կազմակերպմանը, ուր որոշվեց վերագործարկել Մեծամորի ատոմակայանը:

- 1998 թ. Երևանի Երեբունի հիվանդանոցում հիմնադրվեց և հաջողությամբ գործում է արդիական սարքավորվածությամբ «Սարի Թիլի» արյան կենսոն-ը:

ԱՐՓԱ-ի միջնորդությամբ «Գլոբալ Հիլինգ» կազմակերպությունը ֆինանսավորել է նույնափոխ կենտրոնի ստեղծումը Գյումրիում:

- 1998-ից Հայաստանի 61 և 2006-ից Արցախի 27 դպրոցներում հաջողությամբ գործում է ԱՐՓԱ-ի «Առողջ արդյունավետ և կյանքի ուժ» ծրագիրը՝ ուղղված դեռահասների կյանքի սպիտակ գիտելիքի և նույնի դաստիարակմանը:

Գիտակցելով այս ծրագրի կարևորությունը՝ ՀՀ ԿԳ նախարարության որոշմամբ այս սարկա հունվարից այն դասավանդվելու է բոլոր դպրոցներում:

Ծրագրի հաջողությունը արձանագան է գեյ նաև Ափյուռում: ԱՐՓԱ-ն դասագրքեր է առաքել Լիբանան՝ Ամճար Հայավանի դպրոցներում և Փալանջյան ճեմարանում ծրագրի դասավանդման օգնելու համար:

- 2008 թ. Հայաստանի ժողովրդական ճարտարագիտական համալսարանի (ՀԾՊՀ) հետ համատեղ ԱՐՓԱ-ն կազմակերպեց «Արտադրական և կենցաղային թափոնների գործածության կառավարում» երկօրյա գիտաժողովը, ուր Հայաստանի և արտերկրի այլ մասնագետներ ֆնարկեցին և նշեցին այս խիստ կենսական խնդրի կարգավորման օրենսդրական հիմքերի և գործնական ուղի վրա դնելու հրատարակությունը: Խնդիրն այնքան ընդգրկում է, որ մասնագետների համագործակցությունը բարելավվելու է ավելի լայն բնագավառում:

- Երկու տարի առաջ ԱՐՓԱ-ի ծիրից ներս սկիզբ դրվեց արդիական համակարգի օգտագործմանը Լոս Անջելես-Հայաստան հեռավոր ուսուցման (DISTANCE LEARNING) հնարավորությամբ: Լոսանջելես արքանակ հայ գիտնականներ և բարձրակարգ մասնագետներ հեռավոր դասախոսությունների մի ֆանի շարք են վարել ՀՀ համալսարանի բարձր կուրսերի ուսանողների և գիտախոսողների համար:

Նպատակն է հեռավոր ուսուցման և գիտական հաղորդակցման այս ցանցում ընդգրկել Հայաստանի այլ բարձրագույն ուսումնական հաստատությունները ևս, ինչպես նաև Գիտությունների ակադեմիայի գիտական և հետազոտողական կենտրոնները:

Ակնկալելի է փոխադարձ դասախոսություններ վարել նաև Հայաստանից, մասնավորապես Լոս Անջելեսի մի ֆանի համալսարաններին կից գործող հայագիտական ամ-

բիոնների ուսանողների և հետախոսողների համար:

Պատերազմից հետո Լոս Անջելեսի և Հայաստանի միջև գիտական և ուսումնական նպատակով հեռավոր համակարգի նախաձեռնման և գործադրման մեջ ճարտարագետ Պ. Շուրա Մանուչարյանի մեծ ավանդը: Իսկ կադրի անձնակազմի արտահովման համար Երևանից իրադարձվեցին խոսքի մեծ է ասել նախկին դոկտոր Սեր-Սարգիսյանին:

- Արդեն չորրորդ տարին է, ինչ ԱՐՓԱ-ն հիմնադրել է «Ուսուցողական մրցում» ամենամյա ձեռնարկը՝ միջկազմակերպության և սենսուսային բոլոր բնագավառներում հայրենի համալսարանների ուսանողության մեծ նորարարական և գյուտարարական նախաձեռնությունների ֆազլերնամը:

Աշխատանքների կամ գաղափարների գնահատման չափանիշը Հայաստանի սենսուսային զարգացմանը բերվող նպաստն է: Մրցույթը հովանավորում են նաև Հայաստանի սենսուսային և ԿԳ նախարարությունները: Ներկայացվող աշխատանքները ֆնարկվում են արժեուրվում են Հայաստանի և Ափյուռի համադասարանյալ մասնագետների կողմից, և չորս լավագույններին, ըստ դասակարգման, հանձնվում են դրամական դարձուներ՝ 2000, 1000, 600 և 400 ամերիկյան դոլարի չափով:

Մի ֆանի օր առաջ, հոկտեմբերի 15-ին, Երևանի ժողովրդական համալսարանի Պայան դահլիճում տեղի ունեցավ այս սարկա մրցման հաղթողների մրցանակների հանձնման արարողությունը: Հաղթողներին Երևանից մեկնողները հանձնեց իր Բուս Պողոսյանը: Մրցանակակիրներ ուսուցիչներին և դասախոսներին հանձնվեցին ժաշկի վկայականներ: Ուսախալի է նաև, որ ԱՐՓԱ-ն հայրենի ծագրերն իրագործում է համագործակցելով Հայաստանի համադասարանյալ նախարարությունների հետ:

Լոս Անջելեսում նույնպես ԱՐՓԱ-ն ձեռնածալ չի մնում. կազմակերպվում են ինչպես գիտական, այնպես էլ հայ համայնքին հուզող նյութերի ամենամյա դասախոսություններ են ֆնարկումներ:

Շամանակը վկայեց, որ ԱՐՓԱ-ն որդեգրած իր առաջնությունը հետախոս մի կազմակերպություն է, նախաձեռնադիր իր մակարդակին և հասուն իր շուրջը համախմբելու անձնակազմի միջոցով:

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, ՍՈՒՐՄԵՆՅԱԼ

Մեղվեղեի և Պուսինի վարկանիշները հավասարվել են

ՈՂ նախագահ Դմիտրի Մեղվեղեի գործունեությունը ներկայումս գրեթե նույն վարկանիշն ունի, ինչ վարչապետ Վլադիմիր Պուսինին: «Վեդոմոսի» թերթը գրում է, որ դատարանը և ունենում դիտարկումների ամբողջ ընթացքում առաջին անգամ:

Պետ է «ամուր ձեռքով» նախագահ: 39 տարեկան կուզեմար ունենալ բոլոր ֆադաբական ուժերի հետ համագործակցող ղեկավար: Թերթը նշում է, որ մինչև օրս Պուսինի վարկանիշները անհամեմատ բարձր էին եղել Մեղվեղեի համեմատությամբ: 2009-ին այդ տարբերությունը կազմել էր 5-6 տարբեր: Իսկ նախընտրական վարկանիշներով Պուսինի գերազանցությունը 9-11 տարբեր է:

Հոկտեմբերի 22-26-ը «Լեւոնա» կենտրոնի անցկացրած հարցման սլայդների համաձայն, Մեղվեղեի աշխատանքը դրական է գնահատում ռուսաստանցիների 76 տարբեր, Պուսինի աշխատանքը՝ 77 տարբեր: Նրանց գործունեությունից դժգոհ են համադասարանյալ բարձր 22 տարբեր և 20 տարբեր: Պետության ղեկավարը վարչապետից հետ մնալու տարբեր կրճատել է նաև նախընտրական վարկանիշներով: Հարցման մասնակիցների 24 տարբեր մտադրություն է հայտնել նախագահական ընտրություններում վերադառնալու Պուսինի օգտին: Մեղվեղեի օգտին դատարան է վերադառնալու ռուսաստանցիների 21 տարբեր: 51 տարբեր կարծում է, որ Ռուսաստանի մասությամբ: 2009-ին այդ տարբերությունը կազմել էր 5-6 տարբեր: Իսկ նախընտրական վարկանիշներով Պուսինի գերազանցությունը 9-11 տարբեր է:

«Լեւոնա» կենտրոնում Մեղվեղեի վարկանիշի ներկայիս աճը բացատրում են նախագահի ֆադաբական մեծ ակտիվությամբ: Կենտրոնի փոխնախագահ Ալեքսեյ Գրադաևսկին կարծիքով, աշխատանքը Մեղվեղեի որոշ ֆայլեր արժանացան բնակչության հավանությանը: Դրանց թվում են Մոսկվայի ֆադաբապետ 3տարի Լուսկովի դատարանակալությունը և հակակոռուպցիոն ղայաբար, որը ռուսաստանցիները կադրում են ավելի բարձր նախագահի, ֆան վարչապետի հետ:

Պատի այցից հետո Անգլիայի կաթոլիկ եկեղեցու զարմար 10 մլն ֆունտ է

Անգլիայի և Ռուսիայի կաթոլիկ եկեղեցին Մեծ Բրիտանիայի կառավարությանը զարմար է 10 մլն ֆունտ ստեռլինգ, որը ծախսվել է Հռոմի ղայաբ Բենեդիկտոս 16-րդի բրիտանական այցելության կազմակերպման վրա: Այդ մասին հաղորդում է Լոնդոնի «Գարդիան» թերթը:

Մեծամեծերին ղայաբ Մեծ Բրիտանիայում անցկացրեց 4 օր: Թերթի սլայդներով, զարմար հարկավոր է վերադարձնել մինչև 2011-ի ղայաբ: Ներկայումս եկեղեցին ունի ընդամենը 6,5 մլն ֆունտ: Ենթադրվում է մնացյալ 3,5 միլիոնը համագնակել հիմնականում ծխականների նվիրատվությունների հաշվին: Հիշյալ 6,5 միլիոնի 1/4-ից ավելին արդեն իսկ կազմում են նվիրատվությունները:

Հաղորդվում է, որ 10 մլն ֆունտը միայն նախնական թիվն է, և որ ղայաբական այցի դիմաց կաթոլիկ եկեղեցու զարմար կարող էլ ավելի ծախսերը:

Մարտի վրա 20 տարի հետո մարդիկ կադրեն

20 տարի հետո Մարտի վրա կհայտնվեն երկրացիների առաջին ղայաբները: Այդպես են կարծում Եյմսի անվան հետազոտական կենտրոնի (ԱՄՆ) գիտնականները: NASA-ի հովանու ներքո նրանք մշակում են «Հարյուրամյա ինտերնացիոնալ» նախագիծը: Ծրագրվում է Մարտի վրա կառավոր աստղագնացների առաջին խումբը ինչպես արդեն 2030-ին: Այդ մասին հաղորդում է Աստիտյոնի ղայաբ գործակալությունը:

«Այդ նախագնացները ոչ միայն կբնակեցնեն մոլորակը, այլև կսկսեն փոխակերպել այն: Գլխավոր խնդիրն է Մարտի մթնոլորտում կուտակել մարդկանց կյանքի համար անհրաժեշտ գազեր: Դրանք կարելի է կուտակել ցածրավայրերում և կիրճերում, որտեղ կբնակվեն առաջին մարտիցիները: Ասի-

ԵՄ ղեկավարները փոփոխություններ կկատարեն Լիսաբոնի ղայամանագրում

Եվրոմիության անդամ երկրների ղեկավարները ղայամանակալվել են փոփոխություններ կատարել ԵՄ-ի գործունեությունը կառավարող փաստաթղթում՝ Լիսաբոնի ղայամանագրում: ղայամանակալության հասնելու մասին հայտարարել է ԵՄ-ի նախագահ Հերման վան Ռոմպելը, որին վկայակոչում է Ֆրանսուաբուր զորակալությունը:

Իսոսք այն ուղղումների մասին է, որոնք ԵՄ անդամ երկրներին թույլ կան հիմնադրամներ ստեղծել ամբողջ եվրոզոնու սենսակամ անվասնությունն արդիակալելու համար և օգնել դժվարություններ արդող երկրներին: Ներկայումս մնան օգնությունն արգելված է:

Նախի ԵՄ ղայաբաժողովում: Ենթադրվում է, որ Լիսաբոնի ղայամանագրի ուղղումները ուժի մեջ կմտնեն 2013-ին:

Գերմանիայի կանցլեր Անգելա Մերկելի նախաձեռնությամբ ուղղումների նախագծում ներառված է մի կետ, որով ղայաբաժնում է ձայնի իրավունքից ղրկել բյուջեային կարգադրությունը խախտող ԵՄ երկրներին: Եվրոհանձնաժողովի նախագահ Ժոզե Մանուել Բառո-

Ուղղումները նախաձեռնողները ԵՄ երկու առաջատար երկրներն են՝ Գերմանիան և Ֆրանսիան: Հերման վան Ռոմպելը ընդգծել է, որ վերջնական որոշում դեռ ընդունված չէ, բայց ակնկալվում է, որ սլայդ հարցը կլուծվի 2010-ի դեկտեմբերին կայա-

զում դեռ է արտահայտվել այդ խստությամբ՝ ասելով, որ Մերկելի առաջարկությունը դժվար թե արժանանա ԵՄ բոլոր 27 երկրների հավանությանը: Լիսաբոնի ղայամանագիրը ստորագրվել է 2007-ին և կոչված է փոխարինելու այդպես էլ ուժի մեջ չմտնող ԵՄ սահմանադրությամբ, Լիսաբոնի ղայամանագրի վավերացումը տեղի է երկու տարի. վերջին վավերացնողը Զեյխան է:

Անկույթ

Պարզապես «Անհետացում»

«Մի լուսահար, մի նկար, մի անձ կարող է լույս վառել, արթնացնել նիրհած զգացումները, բերել նոր հավաս... Նրա Անկույթն ինձ Վերելք բերեց»:

Այս նախադասությունը (անգլերենով) գրված էր հոկտեմբերի 20-ին Թասերական գործիչների միությունում տեղի ունեցած «Անկույթ Վերելքի համար» մեծամասշտաբային ծանուցաբերման ժամանակահատվածում: Թե հասկալի է, որ անկույթն էր նկատի առնված («նրանք» իգական սեռի է), մեծամասշտաբային ստեղծողը եւ կասարողը՝ **Արինե Սուրբապետյան** առայժմ հարկ չհամարեց բացահայտել: Սակայն, թերեւս, այժմ դա կարելու էլ չէ: Մեկ շնորհակալ կետ ժամանոց «Անկույթ Վերելքի համար»-ը հուսաւ որ Արինեի վերելքի սկիզբն է, հիրավի մի խոստումնալից արվեստագիտուհու, որը փորձում էր իր ասելիքը ներկայացնել միմիայն մարմն-

թափառող Վիսրիո Ալֆիերիի խոսքերը՝ «Թասերոնի միջոցով մարդիկ ղեկ է տվորեն լինել ազատ, ուժեղ եւ վեհ»:

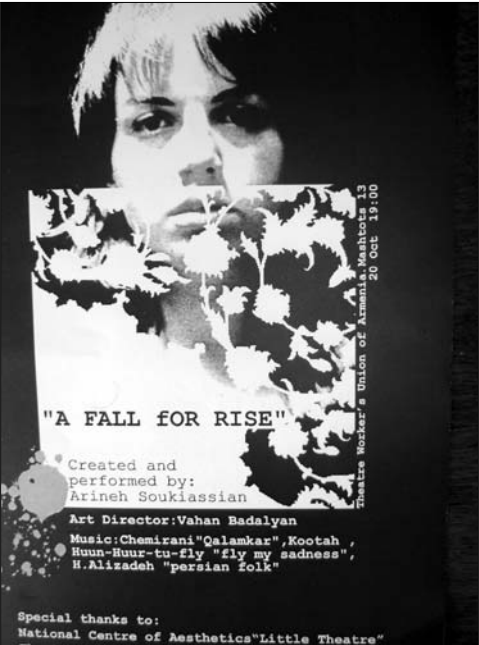
«Անկույթ Վերելքի համար» ներկայացման բեմադրողները խիստ նվազաթափառեցական է. երկար մի վարազույր, որ երբեմն «օգնում է» սպերով լրացնել ներկայացվող բեմական կերպարը եւ մի արեւելյան գորգ, որը ոլորվելով՝ դերասանուհու ձեռքին դառնում է մերթ օրոքով երեխա, մերթ կարծես հանդես գալիս որդես ճճեղ բեռան խորհրդանշան:

Արինե Սուրբապետյանը կարծես մի ֆանի անգամ կերպարանափոխվեց, այնքան սարքեր էին ներկայացման սկզբում, մեջտեղում եւ ավարտին մի մարմնավորած կնոջ կերպարները, որը մերթ ավանդական կնոջ սիմվոլ էր, մերթ անհողաբաշխ հնչյուններ ար-

Անկույթ, որ վերելք է բերում...

Նի լեզվով:

Առաջին (մակերեսային) տղամարդկային մեծամասշտաբային ծանուցաբերման ժամանակահատվածում Թասերական աշխարհի կնոջ մասին, ինչն ակնհայտորեն հուշում են գլխաւորող հերոսուհին եւ հնչող լուսահարեցական երաժշտությունը: Կարծիքն ավելի է ամրապնդվում, երբ իմանում ես, որ Արինե Սուրբապետյանն իրանահայ է: Սակայն կերպարի զարգացմանը զուգընթաց ի հայտ են գալիս այլ համոզումներ, եւ հերոսուհին ստանում է առավել համաձայնակային նկարագիր: Սկզբնապես աշխարհային գործողություններ (երկանք աղալ, թել մանել) ցույց սվող կինը հետզհետ կարծես ներգրավվում է հասարակական կյանքի մեջ, դեռ է մեծում գլխաւորը եւ ի վերջո ելնում է լուսահարի: Ներկայացման ենթատեքստը բաղադրական է, զգացվում է իշխող անարդարացիության թեման, սակայն առանց որոշակիության. դա կարող է վերաբերել ինչպէս Պարսկաստանին, Հայաստանին, այնպէս էլ այլ երկրների: Իր իրավունքների համար լուսահարող անհատի եւ անընկճելիության թեման միտ էլ հրատաղ կնոյն, հասկալի անարդարացիությանը լեզուն մեր ներկայի մեջ: Հասկալի եթե այդ վերաբերում է կանանց, որոնք մուսուլման համայն դառնում են բիրտ ուժի հիմնական թիրախներից մեկը: Անեմից տղամարդիչն, անուշ, ներկայացման ավարտն էր, երբ հերոսուհու վրա անընդհատ կրակում են, իսկ նա ամեն անգամ կրկին ոտի է ելնում՝ մնալով անմահանց եւ անընկճելի: Անկույթ-վերելքի այս շարունակական ընթացքն արտահայտում է գեթ բարոյական հաղթանակի գաղափարը: Մտաբերում են իսլաւից

ձակող գալարվող հոգի, մերթ խոռվախոյզ վագրուհի, մերթ էլ լուսահարեցական մարդ արարած՝ առանց սեռաճարտարապետական կամ կրոնա-էթնիկ առանձնահատկությունների: Արինե օժտված է միանգամայն բեմական ֆիզիկական սվալներով, սակայն հմայիչ դեմքից բացի զատուրով եւ արտաքին գեղեցիկ ձեռքերով, որոնք նա գործածում է միանգամայն տեղին: Մնջախաղին, լուսասիկային, բեմական ձայնին զրազես սիրալուրդ Արինե Սուրբապետյանը, չունենալով հանդերձ որոշակի մալ թատերական կրթություն, ամձամբ է կասարել իր հղացած մեծամասշտաբային խորհրդանշան եւ երաժշտական ձեւավորումը եւ բեմադրական լուծումները մեծ մասը: Սակայն նա նորեկ չէ թատերադասուհու: Թեհրանում ծնված Արինե, որն ուսանել է Երեւանի ճարտարապետական համալսարանում եւ ավարտել մի մագիստրատուրան, մանկուց մասնակցել է իրանահայ համայնքի թատերական-երաժշտական կյանքին: 2007-ին նա ստանալով «Արմոնո» երեւանյան թատերական փառասոնում «Լեդի Մակբեթի անհիմնական ձակասագիրը» մեծամասշտաբային մեջ: Նույն ներկայացման անգլերեն սարքերակն Արինե ներկայացրել է Ուկրաինայի Խմելնիցկի ֆալստիկ կայացած մեծամասշտաբային միջազգային փառասոնին եւ արժանացել դասակարգի «Երիտասարդ տղան» մրցանակին: Այսինքն, մենք գործ ունենք իսկապէս օժտված մի երիտասարդուհու հետ, որի ձիրքերը խելամիտ գործածելու դեպքում հայ կասարողական արվեստը մեծապէս կարող է օգտուել...

ԱՐԻՆԵ ՍՍՈՒԲԵՊԵՅԱՆ

ՏԵՍԱՓԻԼՄԵՐ

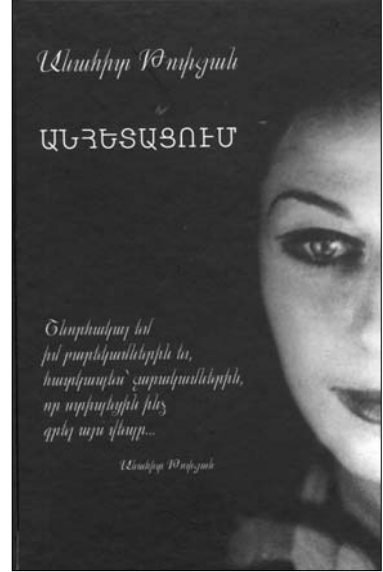
«Կուլտուրա» հեռուստատեսային նախարարությունը ՀՀ մշակույթի նախարարությունը

«Ազգը» արդեն տեղեկացրել է ԱՊԴ եւ Բարձրագույն երկրների թարգմանիչների եւ հրատարակիչների 4-րդ համաժողովի մասին, որը առաջին անգամ զուգարկեց Հայաստանում: Համաժողովի ընթացքում կայացան մասնաժողովներ «Արարատի փետրերին» խորագիրը կրող լրատվամիջոցների աշխատանքի ղեկավարության ժամանակահատվածում: 40-ից ավել օտար լրատվամիջոցների ներկայացուցիչներ անցկացրին բուհերում վարդապետական դասընթացներ, փնտրելու մեջ մեծապէս օգտուելու: Իսկ երեկ ՀՀ մշակույթի նախարարությունում լրագրողների մասնակցությամբ տեղի ունեցավ ժամանակահատվածում իրադրությունները: ԱՊԴ երկրների լրագրողական միությունների կոնֆերանսի գլխավորը Բարձրագույն Լեոն Զաքարյանը եւ «Կուլտուրա» հեռուստատեսային լրատվության փոխնախագահ Ար-

կադի Բեդերովը ՀՀ մշակույթի նախարարությանը նվիրեցին «Կուլտուրա» ալիքի կողմից նկարահանված 10 սեսաֆիլմեր, մոտ 30 ժամ տեղադրությամբ: Համագործակցության 1-ին փուլը, ինչպէս նաեւ որն Բեդերովը, «Մարտիրոս Սարյանին, Մասեմադարանին, Ֆրունզե Դովաթյանին, Ֆրունզիկ Սլոյանին, Սոս Սարգսյանին, որոշակի սրբավայրերը, 36 զինվորները (հայկական տարածք), հայկական էդոս՝ Սասունի Դավթին նվիրված հաղորդաւոր-ֆիլմերն են, որոնք մի ֆանի անգամ ցուցադրվել են «Կուլտուրա» ալիքով ու մեծ հետաքրքրություն արժանացրել, որոշակի մասնակցությամբ: Պրն Զաքարյանը տեղեկացրեց, որ բացի այդ ֆիլմերից եւ 100 ֆիլմեր (80 ժամ տեղադրություն) նկարահանվել են Հայաստանի եւ հայ ականավոր գիտնականների,

մտավորականների եւ ստեղծագործողների մասին, որոնք ծրագրի հաջող փուլերում եւս կնվիրաբերվեն Հայաստանի մշակույթի նախարարությանը: Իսկ մեղիա-ֆորումի օրերն շարունակվել են Օրբելի եղբայրներին եւ ակադեմիկոս Վիկտոր Համբարձումյանին նվիրված ֆիլմերի նկարահանումները: Նախարար Հասմիկ Պողոսյանը շարունակաբար հայտնեց անմալադեղ միջոցի համար ու բարձր գնահատեց «Կուլտուրա» հեռուստատեսային կասարած աշխատանքը, որը սերունդներին մասնուցում է բարձրագույն մշակույթ, լուսաստանում՝ գեղարվեստական բարձրագույն արվեստի մասնակցությունը: Նախարարը խոստացավ, որ այդ 10 ֆիլմերը առաջիկայում կթարգմանվեն եւ կցուցադրվեն հայկական եթերով:

Մ. Մ.

հիս թուփյանը կարողացել է հրատարակել «Անհետացումը»: Ընդհանրապես ժամանակ առանձին խոսքի հանդես եկավ բանասիրական գիտությունների դոկտոր, դոկտոր Անիտա Դուրյանյանը. «Ինչն էր լուսահարը, որ դերասանուհին դարձավ արձակագիր»: Ա. Դուրյանյանն ինքն էլ լուսահարեց իր հարցին. «Երբ մարդ ունի տղան, նա ինքնաբերականորեն ձեռն է փնտրում: «Անհետացում» վեպը էլ համաձայնակային է, էլ ազգային»: Ա. Դուրյանյանը չհամարձակեց այն կարծիքին, որ վեպն արկածային է: «Այն ավելի է ազգային, եւս: Անհետացումը արդեն իր որոշակի ավանդ ունի հայ արձակագիր մեջ: Անիտա Դուրյանյանը ցանկություն հայտնեց, որ «Անհետացումը» թարգմանվի սարքեր լեզուներով. «Վեպը հանգիստ կարելի է թարգմանել եվրոպական լեզուներով»:

«Անհետացումը» լույս է տեսել 500 օրինակով, վաճառվել է գրախանութներում:

ԻՆՊՈՒ ԳԵՏՐՈՍՅԱՆ

Շուրթերի սարին նշվում է Հայաստանում

30.10.2010-ի եւ Լեւոնասանի Հանրապետության խորհրդարանի որոշմամբ 2010 թվականը հայտարարվել է աշխարհահռչակ լեզու կոմպոզիտոր Ֆրեդերիկ Շոպենի սարին: Տարին հոբելյանական է, քանզի լրանում է կոմպոզիտորի ծննդյան 200-ամյակը եւ այդ առիթով բազմաթիվ միջոցառումներ, հանդիպումներ, դասախոսություններ են անցկացվել: Ուշագրավ է, որ Վարձավայրում Շոպենի անվան համալսարանին կից բացվել է նոր թանգարան, որտեղ ներկայացված են կոմպոզիտորի անցած ստեղծագործական ուղուն վերաբերվող ցուցանուշներ՝ ժամանակակից ոճով ու սեխնիկայով: Օրեր առաջ ավարտվել է Շոպենյանական 16-րդ միջազգային մրցույթ-փառասոնը, որին իր մասնակցությամբ էլ բերել հայազգի ճանաչված դաւանակահար Լուսինե Խաչատրյանը (բնակվում է Գերմանիայում, Սերգեյ Խաչատրյանի փոքր է): Նա Հայաստանում նույնպէս 1-11-ը անցկացվող «Շոպենի սարի Հայաստանում» մրցույթ-փառասոնին հանդես կգա մեծահամերգով (նույնպէս 4-ին):

Հինգ սարին մեկ անցկացվող «Շոպենյան փառասոնը» Հայաստանում կայանալու է առաջին անգամ եւ արդեն մասնակցության 12 հայտեր են ստացվել:

Երեկ ՀՀ մշակույթի նախարար Հասմիկ Պողոսյանը, ՀՀ-ում Լեւոնասանի դեպուտատ Զոհրաբ Ռաչիսկիին ներկայացրեցին փառասոնի մասին մանրամասներ: Նախարարը նաեւ, որ դեպուտատի առաջարկը սիրով ընդունվել է եւ ՀՀ նախագահի սիկին Ռիսա Սարգսյանի հովանավորությամբ առաջին անգամ մրցույթ-փառասոնը կանցկացվի Հայաստանում: «Շոպենի անվան փառասոն անցկացնելը մեզ համար կարեւոր իրադարձություն է, որովհետեւ եւս մեկ անգամ մենք անդրադարձ ենք կասարում համաշխարհային մշակույթի կարեւորագույն դեմքերից մեկին, վեր հանում մեր երիտասարդ կասարողներին, մասնակցությունը Շոպենի ստեղծագործությունները»:

«Շոպենի սարի» խորագրի ներքին

սա օր շարունակ Արամ Խաչատրյան համերգատարանում, տուր-թանգարանում, Կոմիտասի անվան կամերային երաժշտության սանը եւ Հայաստանի ազգային լուսահարատարանում համերգային ծրագրերով հանդես կգան Լուսինե Խաչատրյանը, թավջութակահար Կարեն Զոհրաբյանը, երգչուհի Արմինե Դեմուրյանը, ԳՊՖ-ի եւ ԳՊ երիտասարդական նվագախմբերը (գեղ. ղեկ է գլխ. դիրիժոր Էդուարդ Թուփյան):

Դեպուտատ Ռաչիսկիին հասուկ ընդհանրապես նախարարին ու ազգային լուսահարը ընդունելու եւ փառասոնն անցկացնելու համար: Նա նաեւ, որ «Շոպենի սարին Հայաստանում» ունի երկու ուղղվածություն՝ մոտեցնել հայ հասարակությանը Շոպենի երաժշտությանը եւ հայ երիտասարդ կասարողներին սալ հնարավորություն կասարելու կոմպոզիտորի ստեղծագործությունները: (Կարծեք հայ երաժշտաւոր հասարակությունը մասնակցություն է տալու Շոպենի մրցույթին, իսկ հայ կասարողները՝ մասնակցությունը կասարելու համար: Խմբ.)

Դեպուտատը նաեւ. «Շոպենի երաժշտությունը բազմաթիվ դաւանակահարներին համար, բազմաթիվ հնչեղությամբ, եւ եթե 12 երաժիշտ մասնակցելու է մրցույթին է, դա արդեն հրաշալի ցուցանիշ է»: Փառասոնի ցուցանակներում նույնպէս 11-ին մեծահամերգով Հայաստան կթամանի Լեւոնասանից դաւանակահար Սլավոմիր Վիլկեն եւ կկասարի Շոպենի N2 ֆոլիո կոնցերտը: Կցուցադրվի նաեւ Շոպենի կյանքին ու գործունեությանը վերաբերվող ֆիլմ: Իսկ մրցույթի արդունների ամփոփումը, գալա համերգը եւ դրամական մրցանակների հանձնման արարողությունը կկայանա նույնպէս 9-ին Ազգային լուսահարատարանում:

ՄԱՐԻՆԵ ՍՍՈՒԲԵՊԵՅԱՆ

